

Kasvun ja oppimisen lautakunta  
Kasvun ja oppimisen lautakunta

32 §  
43 §

21.5.2019  
11.6.2019

§ 37

Asianro 2545/12.00.01.00/2019

## Vastaus valtuustoaloitteeseen koskien "Oppimateriaalilainaamotoiminnan aloittamista Kuopiossa"

### Päätöshistoria

Kasvun ja oppimisen lautakunta 21.5.2019 32 §

**Opetusjohtaja Leena Auvinen**  
**Perusopetus ja nuorisopalvelut sekä lukiokoulutus ja toisen asteen yhteistyö**

### Selostus ja perustelu

Kokoomuksen valtuustoryhmä ja 33 muuta valtuutettua ovat jättäneet valtuustoaloitteen koskien oppimateriaalilainaamotoiminnan aloittamista Kuopiossa.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Kuopion kaupunki selvittää mahdollisuudet oppimateriaalilainaamon perustamiseksi Kuopioon. Lainaamotoiminnan tavoitteena olisi tukea toisen asteen opiskelijoiden opiskelumahdollisuuksia perheen varallisuudesta riippumatta.

Oppimateriaalien maksuttomuuteen ja oppimisen kehittämiseen oppimisympäristöissä voidaan monin eri tavoin vaikuttaa ja siihen Kuopion lukiokoulutuksella on meneillään opetushallituksen rahoittamia hankkeita. Erityisesti oppimateriaalilainaamon ja ilmaisen oppimateriaalin tuottamiseen Kuopion lukiotoimessa on opetushallituksen rahoittama hanke "Oppimisen tulevaisuus on avoin - millainen oppimateriaali meitä aktivoi ja innostaa?". Hanke on alueellinen ja jossa Kuopion lukioden lisäksi ovat mukana Leppävirran, Siilinjärven ja Varkauden lukiot. Opetushallitus on myöntänyt hankkeelle 175 000 euron kokonaisrahoituksen, josta omavastuuosuus on 18 000 euroa.

Yhtenä hankkeen tavoitteena on laatia malli lainaamotoiminnan järjestämiseen. Tavoitteena on, että koulu kykenee tunnistamaan taloudellista tukea tarvitsevat oppilaat ja ohjaamaan heidät käyttämään oppimateriaalien ja päätelaitteiden lainaamoja. Hankkeen aikana myös selvitetään, millainen rooli koululla voisi olla käytetyn oppimateriaalin kierrättämisen tehostamisessa. Hankkeen tavoite on myös tuottaa ilmaista sähköistä oppimateriaalia lukio-  
laisten käyttöön.

OPH-hanke on tuottanut jo ensimmäisten oppimateriaaliin liittyvien kyselyjen tuloksia. Opiskelijoiden vastauksissa painettua materiaalia edullisempi

12.08.2019

hinta nousi keskeiseksi syyksi hankkia digimateriaalia. Digitaalista kurssimateriaalia tuottavien opettajien ryhmä aloittaa työn keväällä 2019.

Opetushallituksen selvityksen mukaan varsinaisista oppimateriaaleista aiheutuviin kustannuksiin lukiolaiselta kuluu 1450 euroa lukiovuosien aikana. Yhden ikäluokan (799 opiskelijan opiskelijaksiotto) kustannukset kuopiolaisten lukiolaisten osalta ovat 1 158 550 euroa.

Oppimateriaalilainaamo voi olla myös opiskelijoita vain osittain tukevaa. Lainaamo voisi keskittyä aluksi sellaisten oppiaineiden pakollisten oppiaineiden kurssimateriaalin lainaamiseen, joita kaikki opiskelijat eivät kirjoita ylioppilastutkinnossa ja laajentaa lainaamoa vuosittain. Kustannusvaikutuksia voi arvioida alla olevan laskelman pohjalta:

Esimerkki, aloitusvuosi, kustannusarvio noin 80 000 euroa  
-kahdeksan kurssin oppimateriaali  
-yhden kurssin oppimateriaalin kustannus keskimäärin 25 euroa  
-tarve 50% :lla oppilaista 1. vuositason (799)

Meneillään olevassa hankkeessa pyritään kehittämään vuoden 2019 aikana hyviä lainaamomalleja, joissa otetaan huomioon opiskelijoiden taloudellisen tuen tarve, opiskelijan ohjaus ja tuki sekä oppimateriaalin kierrättäminen. Hankkeen tavoite on myös tuottaa yhteistyössä opetushallituksen kanssa maksutonta sähköistä oppimateriaalia lukiolaisille. Hankkeen tuloksen valmistuvat vuoden 2019 loppuun mennessä ja niistä raportoidaan keväällä 2020.

Vaikutusten arviointi

-

**Esitys**

Esitän, että kasvun ja oppimisen lautakunta merkitsee tiedoksi ja hyväksyy annetun selvityksen vastauksena valtuustoaloitteeseen.

Liitteet

2545/2019 Valtuustoaloite

Viiteaineisto

2545/2019 Oppimisen tulevaisuus on avoin - millainen oppimateriaali meitä aktivoi ja innostaa? - hankekyselyn tulokset

Valmistelija

Leena Auvinen

puh. +358 44 718 4003

Jukka Sormunen

puh. +358 44 718 4040

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

**Päätösehdotus**

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Kasvun ja oppimisen lautakunta päättää hyväksyä opetusjohtajan esityksen.

**Päätös**

Esittelijä poisti asian esityslistalta.

12.08.2019

Ilkka Kukkonen poistui kokouksesta klo 17.06 tämän pykälän käsittelyn jälkeen.

Kasvun ja oppimisen lautakunta 11.6.2019 43 §

**Opetusjohtaja Leena Auvinen**  
**Perusopetus ja nuorisopalvelut sekä lukiokoulutus ja toisen asteen yhteistyö**

Kasvun ja oppimisen lautakunta 11.6.2019:

Kokoomuksen valtuustoryhmän aloitteesta (yhteensä 33) valtuutettua ovat jättäneet valtuustoaloitteen koskien oppimateriaalilainaamotoiminnan aloittamista Kuopiossa.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Kuopion kaupunki selvittää mahdollisuudet oppimateriaalilainaamon perustamiseksi Kuopioon. Lainaamotoiminnan tavoitteena olisi tukea toisen asteen opiskelijoiden opiskelumahdollisuuksia perheen varallisuudesta riippumatta.

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen järjestäjä on Savon koulutuskuntayhtymä ja lukiokoulutuksen järjestäjä on Kuopion kaupunki.

**Lukiokoulutuksen** oppimateriaalien maksuttomuuteen ja oppimisen kehittämiseen oppimisympäristöissä voidaan monin eri tavoin vaikuttaa ja siihen Kuopion lukiokoulutuksella on meneillään opetushallituksen rahoittamia hankkeita. Erityisesti oppimateriaalilainaamon ja ilmaisen oppimateriaalin tuottamiseen Kuopion lukiotoimessa on opetushallituksen rahoittama hanke ”Oppimisen tulevaisuus on avoin - millainen oppimateriaali meitä aktivoi ja innostaa?”. Hanke on alueellinen ja jossa Kuopion lukioden lisäksi ovat mukana Leppävirran, Siilinjärven ja Varkauden lukiot. Opetushallitus on myöntänyt hankkeelle 175 000 euron kokonaisrahoituksen, josta omavastuuosuus on 18 000 euroa.

Yhtenä hankkeen tavoitteena on laatia malli lainaamotoiminnan järjestämiseen. Tavoitteena on, että koulu kykenee tunnistamaan taloudellista tukea tarvitsevat oppilaat ja ohjaamaan heidät käyttämään oppimateriaalien ja päätelaitteiden lainaamoja. Hankkeen aikana myös selvitetään, millainen rooli koululla voisi olla käytetyn oppimateriaalin kierrättämisen tehostamisessa. Hankkeen tavoite on myös tuottaa ilmaista sähköistä oppimateriaalia lukio-  
laisten käyttöön.

OPH-hanke on tuottanut jo ensimmäisten oppimateriaaliin liittyvien kyselyjen tuloksia. Opiskelijoiden vastauksissa painettua materiaalia edullisempi hinta nousi keskeiseksi syyksi hankkia digimateriaalia. Digitaalista kurssimateriaalia tuottavien opettajien ryhmä aloittaa työn keväällä 2019.

12.08.2019

Opetushallituksen selvityksen mukaan varsinaisista oppimateriaaleista aiheutuviin kustannuksiin lukiolaiselta kuluu 1450 euroa lukiovuosien aikana. Yhden ikäluokan (799 opiskelijan opiskelijaksiotto) kustannukset kuopilaisten lukiolaisten osalta ovat 1 158 550 euroa.

Oppimateriaalilainaamo voi olla myös opiskelijoita osittain tukevaa. Lainaamo voisi keskittyä aluksi sellaisten oppiaineiden pakollisten oppiaineiden kurssimateriaalin lainaamiseen, joita kaikki opiskelijat eivät suorita ylioppilastutkinnossa ja laajentaa lainaamoa vuosittain. Kustannusvaikutuksia voi arvioida alla olevan laskelman pohjalta:

Esimerkki, aloitusvuosi, kustannusarvio noin 80 000 euroa  
-kahdeksan kurssin oppimateriaali  
-yhden kurssin oppimateriaalin kustannus keskimäärin 25 euroa  
-tarve 50% :lla oppilaista 1. vuositason (799)

Meneillään olevassa hankkeessa pyritään kehittämään vuoden 2019 aikana hyviä lainaamomalleja, joissa otetaan huomioon opiskelijoiden taloudellisen tuen tarve, opiskelijan ohjaus ja tuki sekä oppimateriaalin kierrättäminen. Hankkeen tavoite on myös tuottaa yhteistyössä opetushallituksen kanssa maksutonta sähköistä oppimateriaalia lukiolaisille. Hankkeen tuloksen valmistuvat vuoden 2019 loppuun mennessä ja niistä raportoidaan keväällä 2020.

**Ammatillisen koulutuksen** oppimateriaalilainaamotoiminnan käynnistäminen ei ole Savon koulutuskuntayhtymän suunnitelmissa ja siksi sen prosessin edistäminen Kuopion kaupungin toimesta on haasteellista erityisesti ammatillisen koulutuksen toimiessa laajalti maakunnan alueella. Koulutuskuntayhtymältä pyydetyn selvityksen ja materiaalikustannustaulukon perusteella voidaan laskea koulutusalojen opiskelijakohtaisia kustannuksia ja sitä kautta mahdollisia oppimateriaalilainaamoon hankittavien materiaalien kokonaiskustannuksia.

Ammatillisen koulutuksen eri koulutusalojen materiaalit ovat yhä harvemmin perinteisiä oppikirjoja ja mikäli niitä on käytössä, ne ovat varsin kattavasti sähköisessä muodossa, joten kierrätys lainaamon kautta ei ole mahdollista. Moni oppimateriaalikustannus kohdentuu ns. henkilökohtaisiin työvälineisiin tai suorittekortteihin, jotka jäävät opiskelijalle oman ammatin harjoittamista varten myöhemmin käytettäväksi. Savon koulutuskuntayhtymässä on kevään 2019 yhteishaussa 1396 ammatillisen perustutkinnon aloituspaikkaa ja keskimääräiset opiskelijalle aiheutuvat materiaali- ja työvälinekustannukset ovat noin 275 euroa, yhteensä noin 383 900 euroa. Kustannusvaikutuksia yksittäisille koulutusaloille, joissa lainaamotoiminta voisi olla mahdollista, voi arvioida alla olevan laskelman pohjalta:

Esimerkki, 2019 aloittavat perustutkinnon suorittajat ja aloituspaikat:  
-liiketoiminnan perustutkinto Iisalmi (36), Kuopio (110), Varkaus (25),

12.08.2019

kustannus 200 euroa/opiskelija

-autoalan perustutkinto Kuopio Sahakatu (20), Kuopio (34), Varkaus (20),  
kustannus 100-165 euroa/opiskelija

-kustannusarvio noin 34 200 € (liiketoiminta)

-kustannusarvio noin 10 910 € (autoala)

Savon koulutuskuntayhtymän tietojen lähde: johtaja Heikki Helve.

Laskelmissa ei ole otettu huomioon sekä ammatilliselle että lukiokoulutukselle oppimateriaalilainaston hallinnoinnista aiheutuvia henkilöstö- ja tilakustannuksia.

3.6. 2019 julkistettu neuvottelutulos hallitusohjelmasta ”Osallistava ja osaava Suomi” sisältää oppivelvollisuuden korottamisen 18 vuoteen. Ohjelman mukaan oppivelvollisuuden sisään rakennetaan erilaisia opinto- ja tukimuotoja, jotka voidaan sisällyttää toisen asteen tutkintoihin ja toisen asteen opintoihin siirtymistä tuetaan erilaisilla valmistavilla koulutuksilla ja nivelvaiheen tuella. Ohjelmaan on kirjattu, että oppivelvollisuuden laajentaminen edellyttää toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta ja että valmistelun yhteydessä tehdään selvitys maksuttomasta toisen asteen koulutuksesta ja oppimateriaalikustannusten alentamisesta tavoitteena aidosti maksuton toisen asteen koulutus.

Vaikutusten arviointi

-

**Esitys**

Esitän, että kasvun ja oppimisen lautakunta merkitsee tiedoksi ja hyväksyy annetun selvityksen vastauksena valtuustoaloitteeseen.

Liitteet

2545/2019 Valtuustoaloite

2545/2019 Ammatillisen koulutuksen kustannustaulukko

Viiteaineisto

2545/2019 Oppimisen tulevaisuus on avoin - millainen oppimateriaali meitä aktivoi ja innostaa? - hankekyselyn tulokset

Valmistelija

Jukka Sormunen

Leena Auvinen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 4040

puh. +358 44 718 4003

**Päätösehdotus**

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Kasvun ja oppimisen lautakunta päättää hyväksyä opetusjohtajan esityksen.

**Päätös**

Kasvun ja oppimisen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

**Liitteet**

- 16 2545/2019 Valtuustoaloite
- 17 2545/2019 Ammatillisen koulutuksen kustannustaulukko
- 18 2545/2019 Oppimisen tulevaisuus on avoin - millainen oppimateriaali meitä aktivoi

Valmistelija

Jukka Sormunen

Leena Auvinen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 4040

puh. +358 44 718 4003

**Päätösehdotus**

Kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että se merkitsee saadun selvityksen tiedoksi vastauksena valtuustoaloitteeseen.

**Päätös**

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan tekemän päätösehdotuksen.

